

Invaldu lietu nacionālās padomes sēdes protokols

Sēde notiek: 2011. gada 14. decembrī Labklājības ministrijā

Sēdes kass: plkst. 15.00

Piedalās:

Padomes priekšsēdētāja:

I. Višņele - labklājības ministre

Padomes locekļi vai to aizvietotāji:

A. Balodis – Invaldu un viņu draugu apvienības „Apeirons” projektu vadītājs

J. Jansons – LR Tiesībsargs

G. Krasovskis – Latvijas Pašvaldību savienības padomnieks

A. Mazapša – resursu centra cilvēkiem ar garīgiem traucējumiem „Zelda” juriste

S. Pablaka – Veselības ministrijas pārstāve

A. Pavlins – Latvijas Nedzirdīgo savienības prezidents

V. Poriņa - Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas pārstāve

M. Reigase – Izglītības un zinātnes ministrijas Valsts izglītības centra pārstāve

I. Rulle - Latvijas asociācijas “Rūpju bērni” priekšsēdētāja

E. Spridzīns - Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs

J. Šaice - Sabiedrības integrācijas fonda pārstāve

E. Zariņš – Latvijas Neredzīgo biedrības priekšsēdētājs

Citi dalībnieki:

Š. Bērziņa – Tiesībsarga biroja vecākā juriskonsulente

M. Ceirulis - Liepājas Nerēdzīgo biedrības valdes priekšsēdētājs

E. Celmiņa – Labklājības ministrija Vienlīdzīgu iespēju politikas nodaļas vadītāja

A. Draudiņš - Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas valsts sekretāra vietnieks

A. Kaņģe - Finanšu ministrijas Tiesību nodaļas departamenta direktore

D. Robežniece – Finanšu ministrijas konsultante

J. Strebkova - Labklājības ministrija Vienlīdzīgu iespēju politikas nodaļas vecreferente

I. Šestere – biedrības „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi” valdes priekšsēdētāja

T. Vahina – biedrības „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi” valdes locekle

Darba kārtība:

Nr.	Tema	Ziņotājs / iesaistītie
1.	Par personu ar invaliditāti intereses pārstāvošo biedrību finansēšanu, par minēto biedrību atbrīvošanu no nekustamā pašuma un zemes nodokļa maksājumiem	Finanšu ministrija
2.	Projekta “Liepājas Nerēdzīgo biedrības un NVO sadarbības tīkla kapacitātes stiprināšana” noslēguma konferences “Varam strādāt. Gribam strādāt. Kur strādāt?” Rezolūcijas ietvertie	Liepājas Nerēdzīgo biedrība Labklājības ministrija,

	priekšlikumi un ierosinājumi attiecībā uz nodokļu politiku.	Finanšu ministrija
3.	Informācija par aktualitātēm personu ar invaliditāti vienlīdzīgu iespēju politikas jomā, kā arī par turpmākajiem izaicinājumiem personu ar invaliditāti vienlīdzīgu iespēju politikas pilnveidošanā.	Labklājības ministrija
3.1.	ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesību pamatnostādņu izstrādes gaita.	Labklājības ministrija
3.2.	Noslēguma ziņojums par koncepciju „Vienlīdzīgas iespējas visiem” stenotopas kumu izpildei	Labklājības ministrija
4.	Citi jautājumi	ILNP locekļi

I.Vi ele atklāj Invaldu lietu nacionālās padomes (ILNP) sēdi un informāciju, kas demonstrēties plkst.17.00.

1. Par personu ar invaliditāti intereses pārstāvību biedrību finansēšanu, par min to biedrību atbrīvotību no nekustamā īpašuma un zemes nodokļa maksājumiem

1.1. D.Robežniece informēja par jautājuma attiecībā uz iespējamo nevalstiskajam sektoram saņemto finansējumu. Finanšu ministrijai (FM) savulaik, izpildot Ministru prezidenta (MP) rezolūciju, bija izveidota darba grupa, kurā bija iesaistīti arī nevalstiskā sektora pārstāvji, par iespējamo novirzīt nevalstisko organizāciju (NVO) atbalstam 1% no valsts iemaksātā iedzīvotāju ienākuma nodokļa. Apkopot informāciju liecināja, ka finansējums caur nozaru ministrijām ir ievrojami lielāks, nekā 1% no iedzīvotāju ienākuma nodokļa. Ziņojums par FM darba grupas darba rezultātiem un secinājumiem tika izskatīts Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta (MK) sadarbības memoranda stenošanas padomes sēdē un atbalstīts 2006.gada 4.oktobrī. Vienlaikus šajā sēdē FM tika uzdots izveidot jaunu starpministriju darba grupu kritēriju noteikšanai nevalstiskajām organizācijām valsts finansējuma saņemšanai, lai izstrādātu tādus finansēšanas mehānismus, kas padarītu finansējumu caurspīdīgu. Šīs darba grupas darbs beidzās bez rezultātiem.

Pašlaik, pamatojoties uz MP rezolūcijas doto uzdevumu, ar finanšu ministra rīkojumu ir izveidota cita darba grupa, kam saskaņā ar MK protokollēmuma projekta „Informatīvais ziņojums "Par valsts vai pašvaldību budžeta finansētu institūciju darbību regulējošo normatīvo aktu pilnveidošanu" 3.1.punktā doto uzdevumu ir jāsagatavo iesniegšanai Ministru kabinetam normatīvo aktu projekti, atbilstoši informatīvajam ziņojumam minētajiem kritērijiem precizējot valsts budžeta līdzekļu piešķiršanas kārtību biedrībām, nodibījumiem, reliģiskām organizācijām un kapitālsabiedrībām, kā arī šo līdzekļu izlietojuma, uzskaites, kontroles un pārskatu sniegšanas kārtību. Šajā darba grupā ir pārstāvēta Finanšu ministrija, Kultūras ministrija, Valsts kanceleja, KNAB, Sabiedrības integrācijas fonds un Nevalstisko organizāciju un MK sadarbības memoranda stenošanas padomes deleģētās NVO. Tā ir tikai uzskaites darbu. D.Robežniece pasvītroja, ka tiek skatīts jautājums par visu NVO atbalstu, nevis tikai to, ka apvieno personas ar invaliditāti.

Nolikums:

1. Pieņemt FM informāciju zināšanai.
2. Nākamajā ILNP sēdē tām NVO, kas vēltos pārstāvēt ILNP un pretendēt uz dalību FM darba grupā, iesniegt iesniegumu norādīt motivāciju.
3. ILNP uz vienošanās pamata izvēlēt personu, kas tiek deleģēta darbam FM izveidotajā darba grupā un informēt par to FM vadību.

1.2. A.Ka ne atgadināja, ka ar nekustam pašuma nodokli neapliek biedrību un nodibinājumiem piederošās kāpas un inženierbūves saskaņā ar MK noteiktajiem kritērijiem un apstiprināto sarakstu. Kritēriji ir noteikti MK 2006.gada 11.aprīļa noteikumos Nr.285 „Noteikumi par kritērijiem, pēc kuriem biedrību un nodibinājumiem piederošās kāpas un būves netiek apliktas ar nekustam pašuma nodokli”, savukārt sarakstu MK apstiprina katru gadu.

Attiecībā uz nekustam pašuma nodokli par zemi A.Ka ne informēja, ka FM ir izstrādājusi un iesniegusi MK informatīvo ziņojumu par nekustam pašuma nodokļa attīstību, kas paredz dot pašvaldībām vairākas tiesības attiecībā uz šādu nodokļa objektu, likmju, atbrīvojumu un atvieglojumu noteikšanu. Tāpat FM neatbalsta jaunu atvieglojumu noteikšanu likumā „Par nekustam pašuma nodokli”. Jautājumu par atvieglojumu piešķiršanu par NVO piederošiem pašumiem vajadzētu risināt ar pašvaldībām. Viņai atzīmēja, ka pēc FM informācijas visvalstīs zemi apliek ar nodokli. Tāpat varētu ieteikt NVO labāk sadarboties ar pašvaldībām.

Notika diskusija par NVO noteiktajiem atvieglojumiem ziņojumā skartajiem jautājumiem.

A.Pavļins informēja, ka Latvijas Nedzirdgo savienība (LNS) ir vairākas par divdesmit pašumiem, liela daļa no kuriem ir uz pašvaldības zemes. Bez nodokļa atlaides savienība var tos pazaudēt.

A.Ka ne norādīja, ka jautājumu par atbrīvošanu no zemes nodokļa **nevar skatīt atrauti no citiem nevalstiskajām organizācijām noteiktajiem atvieglojumiem.** Tāpat likumā „Par uzņēmumu ienākuma nodokļa atlaides invalu biedrību kapitālsabiedrībām, medicīniskā rakstura fondu un citu labdarības fondu kapitālsabiedrībām” minētās kapitālsabiedrības tiek atbrīvotas no uzņēmumu ienākuma nodokļa maksāšanas, ja tās pārskaita biedrībai, kura tās dibinājusi, summas, kas ir lielākas par taksācijas gadam aprēķinātām uzņēmumu ienākuma nodokļa summām. Bez tam ir arī noteiktas lielas nodokļu atlaides ziedotājiem. **Likuma „Par uzņēmumu ienākuma nodokli” 20.¹ pants nosaka, ka uzņēmumu ienākuma nodokli samazina par 85 % no summām, kuras ziedotas Latvijas Republikā iestādēm sabiedriskā labuma organizācijām.** Summa, uz kuru attiecas nodokļu atvieglojumi ir 20% no kopējās nodokļa summas. Darba devājiem ir paredzēti arī uzņēmumu ienākuma nodokļa atvieglojumi jaunu darba vietu izveidošanas gadījumā. Līdz ar to invalīdu NVO finansētais nav nemaz tik slikts, kā to pasniedz NVO. Tāpat varētu ieteikt NVO plašāk informēt uzņēmumus par minētajām iestādēm. FM uzskata, ka saistībā ar jaunu nodokļu atvieglojumu ieviešanu iniciatīvām ir jāveicoti rūpīga un vispusīga analīze par sabiedrības ieguvumiem un zaudējumiem, kā arī mērķa grupu.

E.Spridzs izteica priekšlikumu, ka vajadzētu novērtēt iespēju izskatīt invalīdu intereses pārstāvošo organizāciju atbrīvojumu no nodokļiem atsevišķi no pārējām NVO, kā arī panākt uzņēmumu informāciju pašvaldību līmenī.

E.Celmiņa vārda uzmanību, ka šādi gadījumā vienas pašas grupas privilēģijas prasīs sev arī bērnības intereses vai sieviešu intereses pārstāvošo organizāciju.

I.Viēle piekrita, ka nevar jautājumu par atbrīvošanu no zemes nodokļa skatīt atrauti no citiem invalīdu NVO noteiktajiem nodokļu atvieglojumiem. Tāpat gadījumā, ja NVO priekšlikums par atbrīvošanu tiek uzturēts, to vajag balstīt un finansēt liem aprīņiem, lai saprastu, par kādām summām iet runa.

Sakarā ar to, ka pēc **A.Pavļina** teiktā, NVO uztur savu priekšlikumu par to atbrīvojumu no zemes nodokļa, **nolma:**

1. LM sagatavot vienotu aptaujas formu.
2. Lgt FM sniegt informāciju par NVO piemēroto nodokļu atlaizumu apmēru pēdējos gados.
3. Apkopoto informāciju sniegt vienotā formā ILNP sēdē.

2. Projekta “Liepjas Neredzgo biedrības un NVO sadarbības tīkla kapacitātes stiprināšana” nosaukuma konferences “Varam strādāt. Gribam strādāt. Kur strādāt?” Rezolūcijas ietvertie priekšlikumi un ierosinājumi attiecībā uz nodokļu politiku.

M.Ceirulis informēja, ka Liepjas Neredzgo biedrība izstrādājusi vairākus priekšlikumus Latvijas nodokļu politikas jomā, lai veicinātu cilvēku ar invaliditāti nodarbinātību. Tie paredz sociālo uzņēmumu veidošanu, kā arī darba devēja nodokļa samazinājumu darba devējiem, kuri nodarbina personas ar invaliditāti.

M.Ceirulis stāstīja, ka biedrība ir izpētījusi, kāda ir likumdošana citās valstīs, lai veicinātu cilvēku ar invaliditāti nodarbinātību, un izstrādājusi konkrētus priekšlikumus, lai līdz galim izmaiņas ieviestu arī Latvijā. Liepjas Neredzgo biedrības izstrādātie priekšlikumi paredz sociālo uzņēmumu veidošanu, kur puse no strādājošajiem būtu personas ar invaliditāti, darba devējiem, kuri nodarbina invalīdus samazināt sociālo iemaksu darba devēja daļu no 24% uz 15% u.c. Viņš uzskata, ka būtiski svarīgi, lai darba devējam būtu motivācija ērti darbināt cilvēkus ar invaliditāti. Pašlaik šāda darba devēja motivācija atbalsta instrumentā nav. Vienīgā iespēja esot Nodarbinātības Valsts aģentūras piedāvātās subsidētās darbavietas. M.Ceirulis uzskata, ka jāapsver iespējamo noteikt iepirkumu kvotas no sociālajiem uzņēmumiem, kā arī kvotu sistēmas ieviešanu valsts uzņēmumos un pašvaldības uzņēmumos nodarbinātājiem (5% ir jābūt personām ar invaliditāti). Ar visiem priekšlikumiem var iepazīties Liepjas Neredzgo biedrības rezolūcijā (pielikumā).

Jautājumu par subsidētajām darbavietām M.Ceirulis izteica domu, ka invalīdus tajās vajadzētu nodarbināt ne mazāk, kā trīs gadus, lai viņiem rastos tiesības saņemt invaliditātes pensiju, nevis sociālās nodrošināšanas pabalstu. Viņš arī izteica domu, ka viens no pirmajiem soļiem varētu būt personām ar invaliditāti labvēlīga uzņēmuma noteikšana. Tas būtu uzņēmums, kur ir nodrošinātas universālas dizaina prasības.

Notika diskusija par ziņojumā skartajiem jautājumiem.

A.Pavilins un **E.Zariņš** uzsver, ka ziedojumu veidā atbalsts galvenokārt tiek sniegts sporta organizācijām.

D.Robežniece norāda, ka ziedojumus saņem visu jomu nevalstiskās organizācijas, kam ir sabiedriskā labuma organizāciju statuss. Pēc sabiedriskā labuma organizāciju atskaitēm diezgan liela daļa no kopējās ziedojumu summas nonāk pie organizācijām, kas nodarbojas ar labdarību, palīdzību sociāli mazaisārgtību un trūcīgu personu grupām.

E.Spridzēns norāda, ka vajadzētu zināt, kā šie līdzekļi sadalās starp NVO un izvērtēt kāds atbalsts: subsidētās darbavietas vai sociālais uzņēmums varētu būt prioritārs.

M.Ceirulis uzskata, ka subsidētās darbavietas ir pārāk maz.

A.Kaņģe ierosina plašāki piemēroto uzņēmumu ienākuma nodokļa režīmu, kas rada iespēju tieši invalīdu biedrību kapitālsabiedrībām tikt atbrīvotām no nodokļa maksāšanas, ja tās pārskaita invalīdu biedrību summas, kuras ir lielākas par aprēķinātajām uzņēmumu ienākuma nodokļa summām.

A.Ka ne v rš uzmanbu uz papildu iedz votju ien kuma nodokla atlaidi personmar invaliditē. I un II grupai netiek aplikta papildu summa 1296 latu apmērā gadā. Norāda, ka šobrīd spēkā esošais Mikrouzņēmumu nodokļa režīms apvieno vairākus nodokļus (iedz votju ien kuma nodokli, valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, **uzņēmumu ien kuma nodokli**) un uzņēmējdarbības riska valsts nodevu par mikrouzņēmuma darbiniekiem, tādēļ nevar runāt par uzņēmumu ien kuma nodokli 5-7% apmērā saistībā ar Mikrouzņēmumu nodokļa režīmu. Lielākā daļa no Mikrouzņēmumu nodokļa tiek novirzīta VSAOI nodrošināšanai mērķiem par mikrouzņēmuma darbiniekiem un pašniekiem un, ņemot vērā nodokļa apmēru 9% no apgrozījuma, to šobrīd nebūs iespējams vēl vairāk samazināt noteiktai nodokļu maksātāju grupai. Ja vēl vairāk samazināt nodokli, tas skars pamatdarbinieku valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas.

E.Celmiņa informācija, ka M.Ceiru a ziņojums jau tika izskatīts Nacionālās trspusju sadarbības padomes sociālās drošības apakšpadomes sēdē. LM plāno izmaiņas subsidēt darba vietu izveidi, piesaistot vairākus ES fondu līdzekļus ar atbildīgu iespeju nākamajiem ES fondu plānošanas periodiem izvērtēt priekšlikumu noteikt, ka no ES fondiem atbalstīt sākotnējās vides pieejamības prasības obligātās Tāpat laikā LM rezervēti vērējami kvotus sistēmas ieviešanai labāko variantu invalīdu nodarbinātības uzlabošanas mehānismu. E.Celmiņa iepazīstināja ar VSAA datiem, atbilstoši kuriem 2011.gada martā sociālās apdrošināšanas pakalpojumu saņēmējibija reģistrētas 26 593 personas ar invaliditāti vai 19,26% no kopējā invalīdu skaita valstī, no tiem: ar I gr. – 4,0%, II gr. – 14,4%, III gr. – 31,6%. Līdz ar to ir iespējams, ka daudzos uzņēmumos nodarbinātā personu ar invaliditāti skaits jau ir lielāks par kvotu.

M.Ceirulis atbildēja, ka tas ir dažādas lietas. Višāpzinoties, ka šādi ekonomiskās situācijas kvotas būtu liels slodze uzņēmumos un piedāvājums noteikt kvotas tikai valsts un pašvaldību uzņēmumos.

E.Zariš uzskata, ka 5% no strādājošo skaita ir nesamērīgi daudz un piedāvājuma gadījumā, ja tiks pieņemti lēmumi par to ieviešanu, ierobežoties ar 1%.

Nolma: NVO pārstāvjiem apkopot viurcība esošo informāciju par 2006.gada diskusiju Eiropas Parlamentā par kvotu sistēmu dažādos ES valstīs un iesniegt ILNP.

3. Informācija par aktualitātm personu ar invaliditāti vienlīdzgu iespēju politikas jomā, kārturpmākajiem izaicinājumiem personu ar invaliditāti vienlīdzgu iespēju politikas pilnveidošanai

E.Celmiņa informācija:

1) Par jauniem pakalpojumiem, kuri ir ieviesti stājoties spēkā Invaliditātes likumam:

- pabalstu asistenta pakalpojumu nodrošināšanai redzes invalīdiem, kuru saņem apmēram 1300 cilvēki;
- no valsts budžeta apmaksātu psihologa pakalpojumu personai līdz 18 gadiem, kurai invaliditāte noteikta pirmreizējipēc 2011.gada 1.janvāra un kura dzīvotimēn, kārtā likumiskajam pārstāvim;
- Surdotulka pakalpojumu izglītības programmas apguvei.

2) Par apmēram 100 problēmām, kas tika identificētas ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām pamatnostādņu izstrādes gaitā. LM 2012.gadā gaidāms intensīvs darbs pie pamatnostādņu izstrādes.

3) Ministru kabineta uzdevums tika sagatavoti grozījumi Invaliditātes likumā, kas paredz jauno pakalpojumu uzskaiti, taču Saeimā šis likumprojekts virzība ir apturēta.

E.Celmiņa vārds uzmanbu:

- Latvijā ievērojami palielinājies personu ar invaliditāti skaits, 2011.gada augustā Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras uzskaitē bija 147 550 cilvēki ar invaliditāti, tajā skaitā ar I grupu - 16 720. Salīdzinājumam, 2007.gada decembrī bija 118897, tai skaitā I grupas – 8948). Pārsvārstot pieaugums bija pensijas vecuma personu vidū, kuras vājās saņem kopšanas pabalstu. Ievērojami – līdz 75154 pieauga to personu skaits, kuriem noteikta II invaliditātes grupa (2007.gada decembrī – 63037).
- Aktuāls ir jautājums par pārvadāšanu sabiedriskajā transportā, kas tikai invalīdiem prasa apmēram 8 milj. valsts budžeta līdzekļu. Satiksmes ministrijai, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai un LM ir uzdots izstrādāt priekšlikumus par samērīgā līdzmaksas noteikšanu.
- Veselības un darbaspējīgārstu valsts komisija (Valsts komisija) uzskatīja ESF līdzfinansēto projektu „Darbaspējīgārstu šāns sistēmas pilnveidošana”, kura īstenošanas termiņš ir 2012. gada 31. decembris. Projekta mērķis: pilnveidot invaliditātes noteikšanas sistēmu, izveidojot uz darbaspējīgārstu funkcionālo traucējumu un individuālo vajadzību novērtēšanu balstītu invaliditātes noteikšanas sistēmu, ņemot vērā klientiem un invaliditātes noteikšanas ekspertizē iesaistītajiem speciālistiem.

Nolūms:

1. 2012.gada uzdevums uz ILNP sēdi Valsts komisijas pārstāvjiem, lai informētu par projekta „Darbaspējīgārstu šāns sistēmas pilnveidošana” gaitu un sniegtu ieskatu jaunajos invaliditātes noteikšanas kritērijos.
2. Lai uzlabotu sadarbību starp LM un NVO, atjaunot regulāras sanāksmes LM ar personu ar invaliditāti intereses pārstāvošo biedrību pārstāvjiem
3. Turpmāk informēt NVO par visiem normatīvo aktu projektiem, kurus izstrādā atbilstoši MK lēmumiem un kas skar personas ar invaliditāti, kaut arī NVO viedoklis ir zināms.
4. LM sagatavot apkopojumu par valstī noteiktiem atvieglojumiem personām ar I, II un III invaliditātes grupu un bērnēm invalīdiem.

Sēdi slēdz plkst. 17:20

Invalīdu lietu nacionālās padomes priekšsēdētāja,
labklājības ministre

I.Viņele

Protokolēja:

J.Strebkovs

J.Strebkovs,
67021674, Jevgenijs.Strebkovs@lm.gov.lv